

Rauhankasvatus on hieno sana, jota ei ole syytä hylätä, vaikkei se ole ollutkaan muodissa sitten 1980-luvun. Sitä paitsi jokaisen meistä on hyvä harjoittaa rauhankasvatusta aina kun tilaisuus tarjoutuu. Neuvolan tätinä toimii opettaja **Hanna Niittymäki**.

TEKSTI HANNA NIITTYMÄKI

Kirjailija Arundhati Roy kirjoitti Financial Timesissa:

”Koronavirus on saanut mahtavat polvilleen ja ihmiskunnan pysähtymään kuin seinään. Mielialamme seilaavat edestakaisin ja kaipaavat paluuta normaaliin. Yritämme liimata menneisyyttä kiinni tulevaisuuteen ja kiellämme niiden välille syntyneen halkeaman. Mutta halkeama on ja pysyy. Kaiken kauheuden keskellä meillä on mahdollisuus uudelleen ajatella tätä tuomiopäivän masiinaa, joksi olemme maailman rakentaneet. Mikään ei olisi maailman kannalta pahempaa kuin paluu normaaliin.”

Mikä siis neuvoksi? Auttaisiko konkreettisten utopioiden kehittäminen ja niitä kohti eteneminen. Neuvola tarjoaa tällä kertaa virikkeitä matkalle kohti uutta maailmaa.

MIKÄ ON UTOPIA?

Utopia tarkoittaa paikkaa, jota ei vielä ole. Sana tulee kreikan sanoista ou-topos eli ”ei-paikka” ja ”eu-topos” eli hyvä paikka. Sosiologi **Ruth Levittas** haluaa esitellä utopian nimenomaan menetelmänä kohti toivottua tulevaisuutta. (Eihän se kovin rakentavaa olisikaan, että luotaisiin vain visio toivotusta tulevaisuudesta, mutta jätettäisiin suunnittelematta matka sinne pääsemiseksi).

VAIHTOEHTOJA KAPITALISMILLE

Yksi keskeinen tulevaisuuden uudelleen ajateltava asia on talous. Monet tuntuvat suhtautuvan varovaisesti kapitalistisen maailmanjärjestyksen kyseenalaistamiseen, vaikka sitä kyseenalaistamaan on jo saatu niinkin kapitalisteiksi miellettyjä tahoja kuin Maailmanpankki ja The Financial Times -julkaisu. Tutustuaksesi kapitalismin vaihtoehtoihin googlaa vaikkapa Parecon Finland -sivusto ja tutustu ekologiseen osallistustalouteen.

UUSI ULJAAMPI MAAILMA

MUSTAVALKOISUUDESTA VÄRIEN KIRJOON

Historiassakin pandemiat ovat pakottaneet ihmiset tekemään pesäeron menneisyyteen ja ajattelemaan tulevaisuutta toisin. Korona ei ole poikkeus. Se on portti yhdestä maailmasta seuraavaan.

Yksi keino ajatella tulevaisuutta vapaammin voisi olla dialektiikka, joka tulee kreikan keskustelua tarkoittavasta sanasta: ”Dialektiikka tutkii kahden yhdessä ajattelevan ihmisen muodostamaa yhteisöä. Dialektiikka ottaa huomioon molempien keskustelijoiden kokemukset, ennakkoluulot ja taustaoletukset”, sanoo Wikipedia.

Maailmamme on jo ammoisista ajoista yritetty pakottaa melkoisen dikotomiseen eli kaksijakoiseen muottiin, siis sellaiseen, jossa asiat ovat ”joko tai” eivätkä lainkaan ”sekä että”. Elinympäristömme on täynnä kummallisia vastakkainasetteluita kuten ihminen–luonto, keho–mieli tai ystävä–vihollinen.

Dikotomioihin taipuvainen **Aristoteles** väitti, että mikään asia ei voi olla yhtä aikaa tosi ja epätosi tai että kaikki väitteet ovat joko tosia tai epätosia. Mutta eihän maailma ole niin mustavalkoinen.

Eikö ole melkoisen helppoa ajatella, että ihminen voi olla yhtä aikaa kaoottinen ja järjestelmällinen tai kaivata laumaa ja lajitovereita ympärilleen sekä haluta vetäytyä täyteen yksinäisyyteen. Siirtäkäämme siis aristoteelinen järkeily toistaiseksi roskakorin ja kehittykäämme dialektiikan tiellä.

Dialektikko sanoo, että asiat voivat olla ”sekä että” ja ristiriidan eri puolet yhtä aikaa totta. Ihminen voi olla sekä osa muuta luontoa että jotain siitä täysin poikkeavaa. Dialektikko sietää paremmin epävarmuutta kuin dikotomikko, joka haluaa aina luokitella asiat tiukasti lokeroihinsa.

*P.S. Tämän kirjoituksen lähes kaikki tiedot ja ajatukset on varastettu Kudelma-verkoston **Leena Heleniukselta**, FEE Suomen **Pihla Soinnunmaalta** sekä Helsingin ja Oulun yliopistoissa työskentelevältä **Antti Rajalalta**.*

LUONNONKIRJO

Biodiversiteetti eli suomalaisittain luonnonkirjo on vaarassa. Kuten Elokapina-verkoston väki meille kertoo, tämä on huolestuttava kehityssuunta. YK:n biodiversiteettiraportin mukaan pitää keskittyä kahdeksan kokonaisuuden kestävään kehittämiseen. Ne ovat:

- maat ja metsät
- kalastus ja meret
- makean veden alueet
- maatalous
- ruokajärjestelmät
- ilmastotoimet
- kokonaisvaltainen kestävä hyvinvointi
- kaupungit ja infrastruktuuri

Näistä aihepiireistä voit valita yhden tai useamman, jonka puolesta haluat toimia. Muista, että kaikki liittyy kaikkeen. Tee ajatusharjoituksia, joissa pohdit asioiden keskinäisiä riippuvuussuhteita.

TIE KOHTI UTOPIAA=RAUHAA

Jos luomasi utopia ei vastaa arvojasi, niin motivaatiosi sen tavoitteluun on vähäinen. Täytyy silti toivoa, että sinun arvosi mukaista on ymmärtää, että utopian pitää olla eduksi kaikille eikä vain itsellesi. Utopistille tärkeä ominaisuus on myös joustavuus. *Kasvun rajat* -kirjan visionääri **Donella Meadows** kehottaa meitä pitämään kiinni visiostamme, mutta ottamaan lungisti, vaikka sinne johtava tie muuttuisi moneen kertaan matkan aikana. Rauhankasvattaja minussa haluaa tässä lopussa muistuttaa **M. K. Gandhin** sanoista: ”Rauhaan ei ole tietä, rauha on tie”, vaikka sitten alati muuttuvalla reitillä.